

SLOVENSKI NAROD.

zahaja vsak dan zvezčer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ograke dožele za vseleto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s posiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K; za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znata poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljavte naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od peterostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tisk, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tisk. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je na Vogeve ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Iz škofovega pašalika.

Koncem maja.

V čarobnem mesečnem svitu se blešči grad škofov ljubljanskih v ozadju s temno kupolo gornjegrajske cerkve. Doli preko Černilca pa veje včasih pojemanjoč, včasih naraščajoč lahek veter, da se giblje listje dreves in da šumi v tajinstvenem šepetu. In gredočemu tu mimo nastanejo ti nehoté v duhu slike iz davne prošlosti. Otožni glasovi vetrarje se ti pridruženo tužno ječenje stotine onih trpinov, ki so svoje dni v mrkih časih robote in slušnosti s krvavimi sragami na čelu zlagali kamen ob kamen, dočim je po njih hrbitih nevsmiljeno švigel bič škofovih valptov in beričev, da se je končno iz kamna ob kamnu dvignila palača — grad škofov ljubljanskih v njihovo udobnost in proslavo in cerkev gornjegrajska — v večjo čast božjo seveda, saj je zidovje, vsak kamen in opeka oblika s solzami in s krvjo mukotrpne slovenskega kmeta — tlačana. Tam ob kupoli pa plove krohotajoč zli duh Tomaža Hrena, ki spi dol in »žerfu« gornjegrajske cerkve že blzo tristo let smrtni sen.

Da, zares, kaže se, kakor da bi se zopet vračali časi Tomaža Hrena. Kakor takrat, hoče se tudi sedaj ljudstvu izpiti zadnja kaplja krvi in izsrebatu zadnji mozeg, uničiti se ga hoče in ugonobiti duševno in gmotno ter na ta način spraviti v neomejeno oblast — krive palice. Toda ta eksperiment se ne posreči, kakor se ni niti Tomažu Hrenu samemu. Naše ljudstvo sicer ne bode več rabili orožja brahijalne sile, kakor v proših časih, ko je veljala zgolj moč pesti, da bi pomedlo jedenkrat za vselej s temi škofovimi valpti in beriči, a iznebilo se jih bode, to je gotovo, ako tudi morda na drug način. In kakor so izginili Tomaž Hren, Ravbar in raznoliki drugi »ravbarji«, takisto bode prešel tudi Bonaventura s svojimi valpti, naj se ti zovejo že Dicenta, Vrbič ali drugače. Da-l pa bodo dosegli ti več nego Tomaž Hren, to sevje je drugo vprašanje. Pa to le mimogrede.

Naloga posebnega dopisnika, ki je poslan v to, da se na licu mesta pouči natančno o razmerah, je, da poroča o dogodkih in stvareh, ki jih je slišal na svoja ušesa in videl na svoje oči.

Evo torej nekaj črtic, ki so crpane ob izviru in ki imajo to prednost, da so popolnoma avtentične, odgovarjajoče istinitim dogodkom.

Da ima ljubljanski škofov v Gorenjem gradu svojega oskrbnika, sedaj pol — La ha, pol — Nemca Dicenta — s celim štabom valptov raznih kategorij, je znano. Manje poznato pa bode, da si je priskrbel, odkar je postal lesni trgovec in barrantač na debelo, tudi posebnega blagajničarja ali, kakor je njegov uradniški titulus, »rentmajster«. Sprva je bil na tem mestu nastavljen neki Kočevan, vpočaken uradnik, imena ne vem, zelo miroljubna duša, ki pa je postal skoro sit škofove službe in ji dal slov.

Na njegovo mesto je prišel »rentmajster« Scheichl, po pokon-

lenju bajè Čeh — Moravan. Ljudje ga slikajo kot ljubeznivega starega gospoda, ki je imel za vsakogar prijazno besedo in ki je vsakomur rad vstregel, ako je mogel. Ako je imel kot blagajničar mnogo posla z blagajno, se ne ve natanko. Ker pa vrlada v škofovski kasi, odkar je bil škofov barantati z Židi, zapostavljaljoč poštene trgovce — domačine, toričelska praznota, se sklepa, da Scheichlu blagajna ni povzročala baš mnogo dela in skrbi. Trdi se, da se je blagajna rabil po največ za shramho raznih opominjevalnih pisem škofovih upnikov pod varnim ključem. Te »hrušlacie« so se v zadnjem času bajè tako opasno razmnožile, da stara kasa ni več zadostovala in da se je pred par dnevi morala nabaviti nova wertheimska blagajna. Ker so torej praznoto v blagajni itak dovolj čuvali varni ključi sami, je Scheichl opravil ponajveč posle nadgozdarja in nadzornika pri stavbi škofove žage. To pa je bila naporna služba, katero bi zmogel mlad človek, ne pa mož, ki je imel šest križev in več na hrbitu. Notorično pa je tudi, da je Scheichla oskrbnik izkorisčal brezvestno do skrajnosti in da ga je rabil nekako za »laufburščak«, da so končno priletenu možu morale opešati moči in da je moral omagati. Morda bi se to še ne bilo zgodilo tako hitro, ako bi ne bil Dicenta postopal s Scheichlom, dasi je videl, da je ta bolan in telesno skoro onemogel, nezaslišno surovo in robato. Pri neki priliki bi se bil »rentmajster« skoro dejansko lotil, akobi ne biliti zabranili drugi, to pa samo radi tega, ker si je upal Scheichl imeti v neki zadavi drugo mnenje, kakor on — vsevedni in vsegamogočni oskrbnik. Ta dogodek je starega moža užalostil in razburil tako, da ga je zadel a kap. Toda to, da je uničil Scheichla telesno in duševno, še oskrbniku ni bilo dovolj. Ne glede na to, da je bil Scheichl nevarno bolan, da je visel takoreč samo na jedni nit, da je bil torej v položaju, ko vsaka najmanjša razburjenost, vsak duševni efekt lahko povzroči takojšno katastrofo, odpovedal je Dicenta v tem stanu »rentmajstru« tudi službo. Da je tako postopanje naravnost nezaslišno in skrajno surovo, pač ni treba povdarjati. Saj se celo z zločinci in malopridneži, ako zbolé, ravna človeško in se jemlje ozir na njihovo stanje. Seveda Dicenta ne pozna nobenih ozirov, najmanj pa onih, ki izvirajo iz človekoljubnosti in humanitete! Toda to je še malenkost, pravi nečuven škandal šele pride!

Po preteklu trimesečne odgovedne dobe je hotel Scheichl, ki je med tem časom že nekajkrat okreval, in ko se je že njegova rodbina preselila na Dunaj, zapustiti službeno mesto in odpovetati k svoji obitelji. No, pa Scheichl je delal račun brez krčmarja —, Dicente, oziroma »vicevogta« Vrbiča!

Po preteklu pogodbenim potom določene službene dobe je postal »rentmajster« prost in sam svoj gospod in ni ga veljavnega zakona, vseled katerega bi se mogel kdorkoli prisiliti na to ali ono bivališče.

Nasprotno, zakon priznava vsakemu državljanu popolno osebno

prostost in svobodo, si prosto voliti poljubno bivališče; postava celo do loča, da zakrivi vsakdo, ki bi kogarkoli omejeval v izvrševanju te pravice, zločin kršenja osebne svobode, kazniv po točkah kazenskega zakonika. To se mi je zdelo potrebno omeniti, da se bode pozneje naveden dogodek laglje razumel in presodil. Ko pa se je izvedelo, da namerava Scheichl odpotovati, je nakrat oskrbnik Dicenta sklenil, »rentmajster« zabraniti odpotovanje. Ker se je pa njemu samemu zdela stvar le nekajliko kočljiva in opasna, se je sam odpeljal in poveril to nalogu svojemu »verinemu hlapecu Vrbiču.

Vrbič se je čutil seveda radi tega, da se mu je zaupala tako važna zadeva, nad vse počeščenega; razume se, da mu je takoj malo zrasel greben, ker mu je bila dana prvič prilika, da se prikupi najprvo svojemu gospodu in da pokaže ob jednem tudi svojo moč na zunaj. Scheichlu se je torej dostavil odlok, da knezoškoški graščinsko oskrbništvo ne more dovoliti, da bi on odpotoval in da bi bilo primorano, ako bi se on ne hotel ozirati na to prepoved, z dejansko silo ga privržati v Gornjemgrađu. Da je to postopanje nekaj naravnost nečuvnega, pač ni treba povdarjati, saj si s tem lasti knezoškoški oskrbništvo pravice, ki pristojajo jedino le sodišču in še temu le takrat, aко ima isto tehtne vzroke postopati proti gotovim osebam, izvirajoče iz očitnega kršenja kazenske postave. Osrbništvo, oziroma modra glava »vicevogta« Vrbiča si torej domisljuje, da še ima vedno neomejeno moč nad svojimi ljudmi, kakor nekaj v lepih časih srednjega veka, moč, kakoršno imajo pri nas sedaj v prosvitljenem XX. stoletju samo še državna oblastva in še ta samo izjemoma.

Oskrbništvo, oziroma gosp. Vrbič se pač sme štetiti srečnega, da ni bil Scheichl več v dispoziciji, da bi na takem razmotril dani položaj, drugače bi na njegovo ovadbo zadela Vrbiča gotovo roka pravice in imel bi priliko poskušati, kako tekneta včasih človeku celo ričet in kaš!

Scheichla je ta dogodek potrl popolnoma, to tem bolj, ker je nastopil proti njemu na tako infamen način, ki bi imel vzroka dovolj, mu biti hvaležen, saj se je v časih, ko je bil še ponisen in mal, redil pri njegovi mizi. Pozneje seveda je veljek, ko mu je postal gorko, zbadati in grizti, da je končno le izgrizel — Scheichla. Čemu tudi ne, saj titel »rentmajster« se poda tudi bivšemu vatlo. — pardon — blagomeru!

V očigled tega je zadela Scheichla včnava kap. Človek bi si mislil, da bi to zadostovalo, da bi se proti njemu opustil vse nadaljnje silovitosti. Ravnino nasprotno! Pustilo se ga je ležati brez pomoči, da bi lahko poginil kakor pes, niti njegevi prošnji, da bi se mu poslalo po zdravniku, se ni hotelo vstreči, da, Vrbič je baje to celo izrečno prepovedal. Krčanska usmiljenost, kje si? Ali te je treba iskati pri škofovih uslužbenikih ali pri škofu samem z lujo pri belem dnevnu?

Otrpel od mrtvouda, polmrtev, ko ni našel sočutja in

pomoči pričutečih krčanskih ljudeh, plazil se je, je lezel Scheichl z naporom vseh svojih sil sam k zdravniku; prišel pa na zdravnikov vrt, zapustile so ga moči, da se je zgrudil onesveščen na tla. Toda, kdo si misli, da se je sedaj omečalo tudi trdo srce škofovega oskrbništva, se moti! Kaj še! To se je šele zgodilo, ko je sodnik zapretil, da bode interveniral kot uradna oseba, ako se bode še nadelje tako postopalo s Scheichlom. To je dokaz, da je ravnanje z bivšim »rentmajstrom« že prokoračilo višek evrovnosti in doseglo meje, ki spadajo že v področje kriminala.

Ali ni ta dogodek škandal, kakoršnega si komaj moremo mislit? Ali je sploh mogoč v civilizovani državi?

Vprašamo gospoda škofa Antona Bonaventuro, ali se je vse to izvršilo z njegovo vednostjo, ali mu je znan ta nečuven slučaj? Da, ali ne? Zahlevamo točnega in jasnega odgovora! Ako mu je znan, kaj hoče ukreniti, da se dà zadoščenje užaljenemu čutu človečnosti in dà se izognite daljnemu puhujšanju? Naglašamo, da hočemo, da se ta zadeva korenito razjasni; naj se nam ne pride s puhlimi, oholimi frazami in s plitvo sofistiko, ampak s točnim odgovorom, ker drugače smo primorani, priti še z obširnejšim materialom na dan.

Državni zbor.

Večerna seja dne 24. jun.

In vendar je bila sinoči zadnja seja, kajti predsednik jo je zaključil z besedami: »Prihodnja seja se načini pismenim potom.«

Povitve v delegaciji so se vrstile povsem mirno.

Izvoljeni so delegati za Češko: Bärnreiter, Fiedler, Glöckner, Kaftran, Klemann, Kramář, Pergelt Ryba, Saiffert in grof M. Zedtwitz; namestnika: Sehnal in Novak.

Za Dalmacijo: Biankini, namestnik Perić.

Za Gališko: David Abramowicz, Byk, Dulemba, Luzanski, dr. grof Dzieduszycki, Javorski in Popowski; namestnika: knez Sapieha in Grek.

Nižje Avstrijsko: Ehrenfels, Marchet in Schneider; namestnik: Huber.

Gorenje Avstrijsko: Blöchl in Etz; namestnik: Kern.

Solnograško: Sylvester; namestnik: Haider.

Štajersko: Hanisch in Stürgkh; namestnik: Derschatta.

Koroško: Dobernigg; namestnik: Tscharre.

Kranjsko: dr. Šusteršič; namestnik: dr. Žitnik.

Bukovina: Nik. Wassilko; namestnik: Flondor.

Moravske: Albrecht, Pázak, Skene, Stransky; namestnika: Licht in Vyčodil.

Slezija: Kaiser; namestnik: Fran Hofmann.

Tiroško: Delupan in Tollinger; namestnik: Haueis.

Vorarlberško: Fink; namestnik: Turnherr.

Istra: Bennatti; namestnik: Bartoli.

Goriško: Berseggnassi; namestnik: Antonelli.

Trst: Mazorana; namestnik Aquaroli.

Slovenci imamo potem takem enega delegata, Italijani pa, katerih je po številu manj, pa štiri.

Predsednik je naznal, da je ta seja izvanredna. Vendar se bodo nekateri nujni predlogi in nekatere interpelacije prečitale, ako to dovoli zbornica.

Posl. Pernerstorfer je izjavil, da ni nikjer zapisano, da bi se v izvanredni seji ne snele vložene zadeve obravnavati. Med Pernerstorferjem in predsednikom je vsled tega nastala kontroverza.

Posl. Hagenhofer je predlagal dovolitev naknadnega kredita za zgradbo železnice Hartberg-Friedberg,

Posl. Daszyński je interpeliral zaradi velikih tativ pri galiških železnicah.

Predsednik je naznal, da sta poslanca Vencajza in Udržal odložila mandata.

Posl. Choc je protestiral, ker se mu ni podelila beseda. Predlagati je hotel odgovoritev delegacijskih volitev, ker je ogrska ministrska kriza le na videnje rešena in ker se z izvolitvijo delegacij dajoči iz rok sredstva, vlado kontrolirati.

Posl. Fresl: »Delegacijske volitve so podpiranje absolutistične vlade!«

Ko sta se še prepirala nekaj časa posl. Choc in predsednik zaradi poslovnika, se je seja ob 9. uri zaključila.

Ministrska kriza na Ogrskem.

Ban Khuen-Hedervary potuje že tri dni z Dunaja v Budimpešto in narobe. Ker si svoje stvari še ni gotov, se noče izdati za pooblaščenega ogrskega ministrskega predsednika, temuč le za zaupnika cesarja. Morda ga ravno tako dostenjanstvo po vsem tem, kar se piše in dogaja proti njemu na Hrvatskem najbolje priporoča. Dočim se na eni strani zanesljivo zatrjuje, da mu je postal obstoj nezdržljiv, nastopa sedaj kot cesarjev zaupnik v celokupnih ogrskih političnih razmerah.

Kakor znano, prevzame Hedervary sestavo ogrskega ministrstva šele potem, ko bo imel v rokah program o narodnostnih koncesijah. V ta namen se je zbral v pondeljek kronske svet, ki pa ni prišel do definitivnega sklepa.

Ban Hedervary je tedaj potoval v Budimpešto, da se prepriča o položaju ter poroča cesarju. Prepričati se hoče, pod kakšnimi razmerami in pogoji bi sestavil novo ministrstvo. V ta namen se je ponižal k vsem strankam. Opozicija ga je prestrašila takoj s prvim sprejemom. Obljubila mu je, da ga bo pestovala še vse huje kot Szélla. Predvsem ne velja sklep o opoziciji, da bo pod gotovimi pogoji dovolila indemniteto, budget in druge nujne tekoče državne potrebe, kakor hitro zasede ministrsko stolico ban Hedervary. Pri opoziciji je tedaj naletel na skrajno mržnjo, pri lastnih liberalnih pristaših pa na nezaupnost. Za ces

naloga kot ministrskega predsednika, da napravi red in redne parlamentarne odnose na Ogrskem. Neki ogrski časnikar pa mu je zastavil naravnost vprašanje, ali misli kot ministrski predsednik pokazati opoziciji tisto energično roko, ki jo da čutiti kot ban hrvatski opoziciji. Ban je bil v zadregi ter odgovoril, da se mesta krivica, ako se mu očita odločnost, češ, odločnost je pri njemu vedno v zvezi s strogo pravičnostjo. Časnikar je le s težavo zadržal — smeh.

Pri oni priliky se je ban izjavil tudi o položaju na Hrvatskem, seveda po svoje. Rekel je, da bi se dal tam doli mir prav hitro napraviti (zakaj ga pa ne napravi?) Nemiri niso bili resni ter so ležali samo na površju. Ako je sploh bilo kako nezadovoljstvo, nima vzroka v avtonomni vladi, temuč v finančni negotovosti med Ogrsko in Hrvatsko.

Banffy, prejšnji ministrski predsednik, se je zopet oglasil na političnem polju. Nastopil je strogo šovinskično pot in bo izdal te dni neki program, v katerem zahteva enotnost države. Ta častižljivi politikar pa računa na veliko število pristašev, vsled česar se še ogrski že itak nevarni položaj še bolj zamota. Nastopil je tudi najodločnejše proti banu in njegovi politiki.

V neodvisni stranki so se začele tudi prave homatije. Prišlo je do velikih nasprotstev in se bo stranka skoraj gotovo razdržila.

Khuen-Hedervary si je omislil sledenje program: Odtegnil bo vojaško predlogo začasno, katero hoče predložiti v jeseni pri končni reviziji vojaškega zakona, dalje hoče po sprejetju štirimesečnega proračunskega provizorija urediti zopet ustavo, v novi vojaški predlogi hoče zahtevati samo navadno število novincev, t. j. 103.000 mož in pa 600 mož za havbice, potem bo hitro (?) rešil nujno carinsko in trgovinsko pogodbino, sestavil bo tudi odločno liberalno vlado in to vse, ne da bi poostrel poslovni, ali spremenil volilni red. Ban ima res veliko zaupanja, seveda v samega sebe.

Kakor pa kažejo dosedanji uspehi, bi bil isto dosegel na Ogrskem za pogoje, kakršne je sprejel ban Hedervary, tudi Széll in vsak drugi politik.

Politične vesti.

Gospodska zbornica je imela včeraj sejo. Predlog za spremembe postopanja pri upravnem sodišču je odstopila tozadevnemu odseku, in sicer brez prvega branja. Zavrsila pa je 1. zakon o odpravi službenih kavov, 2. zakon o krajnih železnicah. Nato je volila zbornica v delegacije. Izvoljeni so: Olivier, Marquis Bacquehem, Jos. pl. Latour-Thurmburg, pl. Chlumecky, Dessin, knez Fürstenberg, pl. Gauths, grof Kottalinsky, princ Ferd. Lobkovitz, Lobmeyr, Madejski, Mattusch, Hilleprand, grof Schönborn, knez Schönborn, knez Starhemberg, grof Thun, pl. Walterskirchen in pl. Zaleski. Nadomestnikom so izvoljeni: pl. Berger, grof Chotek, pl. Dobrzensky, dr. Lamassch, Rhomberg, pl. Schöller, pl. Schreiner, Weissenwolf, grof Brants in dr. Zschokke. Nato se je seja zaključila.

Pogodbeni odsek je včeraj sprejel člen IX. carinske in trgovinske zveze z 24 proti 16 glasom. Proti členu so glasovali Čehi, Jugoslovani, socialni demokrati, Vsenemci in dr. Lecher. Zdaj je gotov ves zakon razun uvdognega zakona in izpovejave paragrafov.

Nemški poslanci so imeli včeraj na Dunaju sestane. Šlo je za združenje vseh nemških strank v narodnostenem vprašanju. Udeležili so se sestanka: nemška ljudska stranka, napredna stranka, krščanski socialisti in ustavni veleposestniki. Govorili so Derschatta, Junke, Schwiegel in Lüger, vsi o nujni potrebi, da se združijo vsi Nemci v eno parlamentarno stranko, da zamorejo tako skupno postopati v vseh narodnostih vprašanjih. Izvolili so potem v izvršilni

odsek 14 udov, in ti so si izvolili zopet v ožji odsek iz svoje sredine 4 ude. V odsekih so zastopane vse stranke.

Poučno potovanje državnih poslancev na ogled gradnje karavanske železnice in tržkega pristanišča se za letos opusti.

Vojni minister pl. Pittreich je podal cesarju včeraj svojo obširno utemeljeno ostavko, in sicer zaradi tega, ker je ban popustil kot designiran ministrski predsednik vojaško predlogo, samo zato, da zamore zagotoviti delavnost ogrskega parlamenta. Kakor se sliši, cesar ni vzel na znanje njegove demisije.

Vojni nabori na Ogrskem so zopet odgodeni, in sicer za zdaj do daljnjih odredeb na še nedoločen čas.

Kriza v ogrskem ministrstvu je končno vendarle rešena. Ban Hedervary prevzame že najbrž danes sestavo kabineta. Seveda bo zasedel predsedniški stol le s tem pogojem, da odtegne vojaško predlogo, niti hvabio ne zahteva, kakor je bilo že prej določeno. Popustil je vse, kar bi našlo pri strankah upor. Vkljub temu pa vlada vendar proti njemu nekaka antipatija in dolgo se gotovo ne bo veselil predsedniške časti.

Položaj na Ogrskem. Imenovanje bana Khuen Hedervarya ministrskim predsednikom je že bilo pred Tizom zagotovljeno, in sicer zaradi hrvatskih nemirov. Videli so, da na Hrvatskem ne zavlada mir po prej, nego da odstranijo bana in zato so že gledali na to, da spravijo bana iz Hrvatske. Zaradi tega tudi ni smel vojaške predloge odtegniti niti Széll niti Tizza, ker bi ta dva sicer bila vstrajala in pasti pa sta morala, da sta tako naredila banu prostor, da bo povzdignjen zaradi svojih groz dejstev.

Dopisi.

Iz Jesenic. Naš ajmoht in kaplan Zabret. Še ni tega 14 dni, ko je „Slovenec“ nedolžne osebe zasramoval v svojem Jeseniškem dopisu. Sedaj je pa naenkrat ta „Slovenec“ svojo črno suknjo zasukal in hoče se kazati prijatelja tovarniškemu vodstvu na Savi. Baha se tudi, kako je gosp. župnik Šinkovec organiziral savske delavce, kako fino tamburiško godbo ima delavsko katoliško društvo itd. in nadzorne hoče nekako zabavljati proti novemu še ne osnovanemu pevskemu društvu „Sava“. Treba nam ni veliko govoriti o savškem delavskem katol. društvu, saj dobro vemo, kake člane ima sedaj to društvo in vemo tudi, da prve gosli igra kaplan Zabret v tem društvu. Hočemo samo opominiti, da ta kaplan Zabret je bil svoj čas v Gorjah in tam so bili ne sami liberalci ampak tudi najzagrijenejši klerikalci veseli, da je Zabret kopita iz Gorij odnesel. Sedaj pa hoče nam ta mladi popček na Savi pot kazati do izobraževanja. Hvala lepa za njegove nauke, a mi nimamo slame v glavi in vemo prav dobro, v katera društva naj zahajamo in kaka pevska društva naj osnujemo. Mogoče misli on, da bode začel tovarniško vodstvo hvaliti, da bode potem nam ravnatelj prepovedal še druga društva imeti. A se moti! Predno smo poznali Šinkovca in Zabreta na Savi, imeli smo že svoja društva in pa dobro tovarniško godbo, za katero pa nimamo se klerikalcem zahvaliti, ampak našemu vrlemu gospodu uradniku Pongratz-u, „Slovenec“ se jezi, da sta zapisnikar in tajnik iz delavskega kat. društva izstopila; ta dva moža kot najzagrijenejši klerikalci sta ravno zaradi kaplana Zabreta in njegovih neumnosti izstopila iz društva, kajti Zabret ni samo duhovnik, ampak tudi hujšča in mislimo, da bode še marsikateri radi njega izstopil in prispolil k našemu novemu pevskemu društvu „Sava“. Tudi se ni treba „Slovenec“ batiti, da mi nimamo dobrih domačih moči za izobraževanje petja, mogoče več, kakor g. Zabret. Le žalostno bi bilo za nas, ako bi bili res navezani na črno suknjo in ne vedeli drugače naše proste ure porabit. Zakaj pa „Slovenec“ nič o naši tovarniški godbi ne omeni? Zato, ker njemu ta

smrdi, ko je njen predstojnik liberalec gospod Pongratz! Saj imamo vsako leto neštevilno koncertov ne Savi in na Jesenih, a popa se ne vidi nikoli pri takih veselicah. Socialni demokratje pa še nikoli, žali Bog niso posebne vloge na Savi igrali, ker je naše preprosto ljudstvo še preveč pod črnim kljunom. Če pa res ravnateljstvo tukajšnje tovarne misli, da so delavci udje kat. del. društva na Savi goreči, vneti in zvesti delavci, potem se pa jako kako moti. Kdo pa je najbolj že hujškal delavec proti tovarniškemu ravnateljstvu? Šinkovec, odgovor na to! Šinkovec jim je naravnost v društvu pravil, kak je g. ravnatelj Luckmann in kako naj s tovarno drže itd. Seveda ne bode ravnateljstvo prepovedalo, da se ne smemo v to društvo vpisovati in zahajati itd. dobro pa ve, da se posebno koristnega za ravnateljstvo nihče v tem društvu ne izobri in katerem so predstojniki kaplani. Dobro bi bilo, ako bi tovarniško ravnateljstvo svojim slovenskim uradnikom malo bolj prosto roko prepustilo in le potem bi bilo mogoče uradnikom z delavci malo več tudi o prostem času za tovarno delovati v političnem oziru. Kmalu ne bi imeli popje na Savi prostora proti tovarni delovati in tovarniško vodstvo hvaliti. (V tem se pozna značaj črne sukne.) Pričakujemo pa, da ne bode tovarniško vodstvo proti nam in ako mu smemo svetovati, naj tukajšnje kat. delavsko društvo v nobenem oziru ne podpira, ampak prijateljsko pozdravi novo delavsko pevsko društvo „Sava“.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 25 junija.

Kradejo — poezijo. „Učiteljski Tovariš“ piše: Človeku, ki se mu ni izpremenilo srce v kamen, so spomini na mladost sveti in dragi. Kako mehko mu je pri duši, ko se spominja božičnih praznikov, ki jih je preživel v mladosti, ko se spominja praznovanja godu sv. Alojzija, ko se spominja prvega obhajila! To je poezija njegove mladosti, čisto in dragoceno zlato, ki se razliva po jutru njegovega življenja. Tudi dandanes žive otroci, a v kratkem ne bo nobene poezije več v njih mladem življenju. Kradejo jim jo, neusmiljeno jo ubijajo! Mladost je mladost, evetoče sanje, nedolžno veselje. Trda in brezčutna realnost tišči mladino k tloru, da nervozna drge v neznosnem obremenjuje. Kmalu je ne bo več vabilo v šolo presčeno veselje, vdana ljubezen — strogi ukazi jo bodo tirali vanjo, tiralni tudi takrat, ko bi mladina opravičeno in ogorčeno lahko klicala brezsrčnim ljudem: Dajte otrokom, kar je otroškega! — V resinci: kjer ni src, tam ni umevanja plemenite vzgoje, tam mora umreti tudi — poezija mladosti! Sicer pa to še ni poslednja naša beseda!

Iz deželnega šolskega sveta. V seji dne 18. t. m. je bil imenovan učitelj Jos. Križnar v Metliki nadučiteljem v Št. Jurju. V stalni pokoj sta šla na lastno prošnjo nadučitelja Vinc. Levstik na Vrhnik in Jos. Levičnik v Železnikih. Sklenilo se je razširiti v dvorazrednice šole v Hrušici, Planini, Velikem trnu in Bativi vasi. Na osemrazredni dekliški šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani se sistemizira novo učno mesto. V Borovnici se ustanovi paralela.

Velika veselica v ljubljanski „Zvezdi“. Čim smo izvedeli, da nameravajo prirediti narodne dame ljubljanske v korist Prešernovemu spomeniku veliko veselico, prepričani smo bili takoj, da bode ta veselica nekaj posebnega. Za torišča veselice so si izbrali dame ljubljansko „Zvezdo“ in prav so zadele. Prostor na prvi pogled ni bog zna kako velik, ali naše gospe in gospice so takoj uvidile, da treba zanj veliko delavnih močij, da naj veselica dobro uspe. Zato jih je bila prva skrb, osigurati si častno, močno in delavno armado. Če se gre za Prešernovo naše narodne dame hitro edine in misel, komaj sprožena, je že prešinila vse sloje ljubljanskega prebivalstva; vse je navdušeno za častno narodno dolžnost, zlasti pa se je oglašilo lepo število gospe in gospice, ki rade volje sodelujejo pri tej, v velikem stilu projektovani veselici. Glavni odsek damskega odbora na deželni Franjo dr. Tavčarjevo

in odbornicami Milivo Hribarjevo, Marijo Peruškovo ter Jozipino Kajzeljevo je odredil vse predpriprave in določil, da bodo sodelovati v paviljonih za vino nastopne gospe in gospice: Ivana Zupančičeva (načelnica), Tinica Carlijeva, Jelica in Mici Drenikova, Marija Grošljeva, Ana, Mici in Zora Juvančičeva, Antonija Kadivčeva, Zorka Kersnikova, Mici Kochova, Marija dr. Kušarjeva, Jelica Lozarjeva, Terezina Mikuževa, Eda Orožnova, Josipina Porentova, Marija Rozmanova, Franja Smrtnikova in Anica Soosova; v paviljonih za pivo: Minka Ježabinova (načelnica), Ana in Milka Adamičeva, Tinica Blumauerjeva, Pavla Borštnarjeva, Josip Čudnova, Malči Debevec, Ana Hafnerjeva, Gabrijela Jesenkova, Franja dr. Kresnikova, Ljudmila Kubeljova, Josipina Kajzeljeva, Jelisa Kersnikova, Mara Macherejeva, Avgusta Ema in Marjanica Nolljeva, Julija Perdanova, Danica Predovičeva, Roza Robavseva, Marija Rozmanova, Ivana Skaletova, Mici Treova, Mila Vodvičeva, Tilka dr. Zbaničkova, Anica in Mici Zupanova; v paviljonu za šampanjec: Jelka Naglasova (načelnica), Anja Grasselličeva, Adela Hengova, Pavla Hočevarjeva, Berta dr. Hribarjeva, Lea Levčeva, Jelica Poljančeva, Irena dr. Praunseisova, Marija Staretova, Berta dr. Trillerjeva, Terezina Ulrichova, Mici Urbančeva in Minka dr. Vodruščeva; v paviljonu za jestvine: Fernanda dr. Majarjanova (načelnica), Anica in Julija dr. Ferjančičeva, Anica in Antonija Gogolova, Minka Govekarjeva, Julija Hočevarjeva, Lina dr. Hudnikova, Tinica Jenkova, Minka Kandaretova, Franjica Kavčičeva, Josipina Klemenčova, Elsa, Lujza in Mici Levstekova, Marja Peruškova, Olga pl. Plautzeva, Cirila Pleškova, Roza Počivalnikova, Marija dr. Roginova, Marica dr. Stergarjeva, Elsa Svetkova, Ida Škofova, Marija dr. Tominskova, Marijana Trenzeva in Julija Vončinova; v paviljonu za kavo in čaj: Jadwiga Subičeva (načelnica), Marta Andoliščeva, Mira Devova, Finica in Mila Globičnikova, Minka Grobelnikova, Jadwiga Plantanova, Ana Prosenčeva, Milka Škerbernetova in Marija Veherjeva; v paviljonu za slaščice: Milica Hribarjeva (načelnica) Karla Ciuhova, Marija Fischerjeva, Vida Gogolova, Vida Hanušova, Anica Jenkova, Vida dr. Pajkova, Vida Prelesnikova, Minka Reichova, Hanica in Ruža Ružičkova, Filomena in Pavla Senekovičeva, Vinkentina Šercljeva in Pavla Vodruščeka; v paviljonih za smodne: Marija dr. Pirčeva (načelnica), Vida Gabrščekova, Ana Kačičeva, Jela Krejčjeva, Franja in Milena Lavrenčičeva, Milica Praprotnikova, Marija in Milka dr. Travnarjeva; v paviljoni za cvetlice: Ana Lahova (načelnica), Ana Gomilšekova, Fani Trtnikova, Franjica Tumova, Marija Zagorjanova, Mara Zenovičeva in Marija Žekova.

Prešernova veselica v „Zvezdi“. Piše se nam: Po dosedanjih pripravah sodeč, utegne poslati Prešernova veselica ena najlepših, kar se jih je dosedaj v Ljubljani priredilo. Dotično veselico bo moral posetiti na tisoč ljudstva, da se ogromni stroški, ki jih bo ta prireditve zahajala, komaj pokrijejo. Neumevno se nam torej zdi, da hoče odbor tako veselico le za en dan aranžirati. Mi smo mnjenja, da bi bilo vsekakor mnogo dobičkonosnejše, ako bi se ta veselica raztegnila na dva večera in sicer na soboto in nedeljo. To bi se morallo že za slučaj slabega vremena prihodnjem nedeljo izlet v Hrastnik, kjer bode v narodni gostilni gosp. Ferdo Roš koncertiralo. Odhod iz Trbovelj od gostilne »Dolničar« na Vodah je točno ob polu 2. uri popoldan. Zadetek koncerta pa ob 3. uri. Vstop prost. — Slavno občinstvo iz Trbovelj, Hrastnika, Dolja in okolic najudaje vabimo, se tega izleta, ozroma koncerta najmnogobrojnejše udeležiti.

Izlet na cerkniško jezero v nedeljo dne 21. t. m. mora se že radi neugodnega vremena odložiti. Isti vršil se pa bode v nedeljo dne 28. t. m., ako bi bodo zopet vse na slabo vreme, potem na prazni sv. Petra in Pavla t. j. 29. t. m. Kakor že naznanjeno, delajo se za izlet velike priprave. Napravile se bodo za to nalašč posebne »lavadije«. Za slučaj slabega vremena udeležbi pa bodo na razpolago še več drugih čolnov. Odplove se takoj po 3. uri. Zvezde bodo ob povratku na obali strešljanje iz topa in lep umetnini ogenj. — Dasi je naše jezero radi svoje čudovitosti svetovnoznameno vendar je le prav malo Slovencev, ki bi si bili ogledali ta naravni čudež in kras naše domovine, radi tega se vabi prav uljudno vsakega, ki se za to zanima, da se udeleži našega izleta in prav gotovo mu ne bode žal. Navzoči domačini bodo vsakemu drage volje dajali glede jezera potrebna pojasnila. Prosijo se pa, da iz volijo rodoljubi iz drugih krajev naznani udeležitev najkasneje do sobote dne 27. t. m. g. Franu Verli ali pa g. Adolfo Šerk, da se bode vedelo vozove poslati k vlakom na Rak. Vašem udeležencem kličemo navdušeno: Dobro došli!

morni fabrikant klavirjev na Dunaju. Glasbeni Matici prijazno posodil krasni, najpopolnejši in najmodernejši veliki koncertni klapir, ki stane 2400 gld. in se je v zadnjih dveh koncertnih sezonah igral na Dunaju le pri največjih koncertih v veliki dvorani glasbenega društva (Musikvereinssaal) in pri koncertnih koncertih v Ehrbarjevi koncertni dvorani. Doslej se še pri slovenskih koncertih ni nikdar v Ljubljani igral na tako popolen koncertni klavir s tako krasnim in milim tonom!

Koncert pri slavnosti v korist Prešernovemu spomeniku v ljubljanski zvezdi utegne poslati nekaj izvanrednega. Svoje sodelovanje so doslej definitivno obljubila vsa najodličnejša društva ljubljanskega: Pevski zbor »Glasbene Matice«, pevsko društvo »Slavec«, pevsko društvo »Ljubljana«, trgovsko pevsko društvo »Merke«, trgovsko pevsko društvo »Sokol« v Ljubljani; nastopi tudi tamburaški zbor, ki šteje 40 članov.

Občni zbor „Glasbene Matice“ se vrši v soboto, dne 11. julija t. l. ob 8 uri zvečer v šolski dvorani »Glasbene Matice« z nastopom dnevnim redom: 1) Nagovor predsednika; 2) poročilo tajnika; 3) poročilo blagajnika; 4) eventualni nasveti; 5) volitev. Odbor.

Moški zbor „Glasbene Matice“ ima nočjo ob 8. uri izvanredno pevsko vajo. Vsi gospodje pevci se prosijo, da pridejo nočjo v »Glasbene Matice«, da se zbor odloči zaradi sodelovanja pri Prešernovih slavnost

Novi župan v Radečah. Mesto župana Viljema Brumšmidia, ki je šel v Ameriko, bil je pri občinskem zborovanju izvoljen županom v Radečah gospod Anton Bac

Idrijski socialni demokrati hočejo izdajati politično narodno-gospodarski beletristični list „Naprek“

Podporno društvo delavcev in delavk c. kr. glavnega tobačne tovarne priredi v nedeljo, dne 28. junija t. l. pri g. Planarju, Dolenska cesta št. 33 vrtno veselico s plesom. Pri veselicu svira slavna domžalska godba. Začetek ob 3. uri popoludne. Vstopnina 20 vin. za osebo. Vslužuje neugodnega vremena se vrši veselica 5. julija.

Bralno pevsko društvo v Dobravljah na Vipavskem priredi v nedeljo, dne 28. junija t. l. javno veselico z zanimivimi sporedom in plesom v prostorih g. Jos. Tonona ob pol 4. uri popoludne. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

„Divji lovec“ v Vipavi. Slavnemu občinstvu naznanja odbor, da se vrši veselica ob vsakem vremenu in da se začne spored točno ob 4. uri, ne pa kakor je razvada, da pridejo pol ure in se več pozneje kotje pisano prvi gostje. Ker je pomota pri večjih prireditvah prav lahka, prosimo one, ki niso dobili vabila, naj nam blagovoljno oproste in se udeležijo predstave. Vsakdo je dobrodošel. Po predstavi je prosta zabava v Podskali, kjer bodo pela poleg domačega tudi pevska društva iz okolice.

Tatinskega loveca je ustrelil Fuchslovec v gozdu pri Dvoru. Ustreljeni je 28letni Aleks. Železnikar, vulgo Rebernikov.

Od Savine. Dne 10 t. m. je po kratki bolezni umrl v Radečah lesni trgovec Josip Praznik, ugledni občan občine Kokarje. Prepeljali so ga na Rečico in tam 13. t. m. slovesno pokopali. Nagrobnico je govoril zasluznemu naprednjaku nadučitelj g. Knaflič. R. i. p. — (Op. uredn. Ranjki je bil zaveden možak, ter tudi naš sotrudnik. Njegi v miru počiva!)

Planinci, pozor! Savinska podružnica »S. P. D« priredi koncem tega meseca izlet na Ojstrico v Savinskih planinah. Dne 27. t. m. t. j. v soboto na večer se zborejo izletniki v Lučah, kjer se prenoveče. Drugi dan zgodaj odhod mimo luške koče do Kocbekove koče na Molički planini (1750 m), kjer se bode v Južnežljini kapelici sv. Cirila in Metoda čitali sv. maša. Popoldan se gre na Ojstrico (2350 m) in čez sedlo Štarje v Logarjevo dolino, kjer se prenoveče v znani turistični hiši. Drugo jutro se gre v Solčavo, kjer se izletniki lahko udeleže sv. maše. Na to v Luče in domov. Izlet vršil se bude seveda le pri ugodnem vremenu. Oni, ki se nameravajo izleta udeležiti, naj blagovoljno naznaniti udeležbo vodstvu Savinske podružnice »S. P. D.« v Gornjemgradu. Kdor ne mara iti na Ojstrico in se želi udeležiti samo božje službe v kapelici, lahko od iste gre nazaj na Luče, oziroma skozi Bistriško dolino v Kamnik. Pot do Moličke planine ni pretežavna in popolnoma nič nevarna. Gospodje duhovniki, ki bi se že znali udeležiti izleta in brati v kapelici sv. mašo, naj to še posebej naznanijo, da se vse potrebno ukrene.

Prid vrah planin,
Nižave sin!

Izpred sodišča. Kazenske razprave pri tukajnjem deželnem sodišču: 1) Jožef Vrenk, železnični čuvaj na Glinicah, je dne 9. malega travnja popoludne nekoliko pijan obč. slugi, ko je prišel ta po nalagu županstva v neki zadeti njegove matere poizvedoval, temu grozil, kričeč: »Jaz te bom vun vrge!, pri meni nimaš ničesar za opraviti«, nato ga je zagrabil za ramo in mu raztrgal suknjo; obsojen je bil na 3 mesece težke ječe. 2) Karol Cvar, trgovski vajenec v Ljubljani, je meseca maja iz stanovanja poročnika Antona Kienbauerja vzel kolo vredno 80 K; obsojen je bil na 6 tednov ječe. 3) Jožef Kovačič, posestnik sin v Brdcah, je bil točen, da je 20. mal. travna Janezu Boštjančiču grozil, ker je ta v nekem prepiru njegovo mater udaril z besedami: »Jaz te moram ferderati, če te ne bom danes, te bom ta ali pa drugi teden, rajši 15 let čakam in se ne ozénim, samo da te bom ferderbam. Sodišče ga je opri stilo, ker mi našlo pravih dokazov za te grožnje. 4) Jožef Oven, posestnik na Velk. Illovigori, je bil obsojen na 6 dni strogega zapora in 10 K de narne globe zato, ker je bival 3 leta v Ameriki in se ni v deležil 2. in 3. vojaškega nabora. 5) Martin Pavlin, po domače Ratikarjev, posestnika sin iz Bukovice, je v noči 21. kimovca m. l. s tolkačem napadel iz Podgorškove gostilne v Bukovici iz Šinkovega turna in Selu domu idoče fante, in z njim Valentina Jereba tako močno po glavi

udaril, da se je ta vsled zadobljenih razpoložljivih kosti takoj nezavesten zgrudil. Obsojen je bil na 15 mesecev težke ječe. 7) Anton Cigale, delavec iz Planine v Idrijskem okraju, je bil obdeljen, da je svojemu prejšnjemu gospodarju in njegovemu hlapcu na Šavi vzel razne oblike v vrednosti 50 K. 60 vinarjev. Ker se mu ni mogla tatvina dokazati, ga je sodešče oprostilo.

Akadem. teh. društvo „Triglav“ v Gradcu priredi svoj III. redni občni zbor v tem težaju dne 27. t. m. v društvenih prostorih. Dnevnih red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Čitanje zapisnika dr. društva »Slovenija«. 3. Odobrovo poročilo. 4. Služajnost. Začetek ob 8. uri zvezde.

Nov vozni red. Gospod Jernej Bahovec v Ljubljani je ravnokar izdal nov vozni red, veljan od 1. junija do konca oktobra 1903. Ta vozni red obsegata vse železniške in poštne zveze po slovenskih pokrajnah ter vozni red avstrijskega Lloyd-a. Knjižica je pravilna in popolna ter velja le 20 h, po pošti 25 h.

Ulot. V času od 20 do 22. t. m. ulotil je tat v stanovanje hlapcev Ivana Zupana in Filipa Šebenika pri Schifferju na Dovozni cesti št. 4. Tat je z dletom odpril vrata in kovčega, ki sta bila v sobi in je ukradel Zupanu denarnico, v kateri je imel 30 K, potem srebrno uro s črkama I. R. in dolgo srebrno verižico s križcem iz leta 1769 in hlapcem Šebeniku pa siv havelok in srebrno verižico. Sumljiv tatvina je neki bivši Schifferjev hlapec, ki je po tatvini pobegnil iz Ljubljane.

Na lawn-tenis igrišču za Bežigradom je bil v zadnjem času ukradeni več reči. Tako je bil ukraden dijaku Viljemu Jevnikarju žaket, vreden 30 K, nadporočniku Buhklnu, bančnemu uradniku Rudu Krennu in kadetu Evgeniu Wallandu pa so bili ukradeni črvelji za žogo metati. Tudi je zmanjšalo z igrišča 7 pisanih srač in 18 žog. Teh tatvin je sumljiv neki brezposeln komptorist.

Tatvina. Pred kakimi 14 dnevi je prišla k posestnici Mariji Hrastarjevi v Beršlju neka Jankeli in jo prosila, da bi smela nekaj časa pri njej ostati, ker je bolna. Hrastarjeva je to Jankeljovi dovolila. Ko pa se je Hrastarjeva potem od doma odstranila, ukradla ji je ta obleko, črevje in dve kokoši in je pobegnila.

Nepreviden voznik. Posestnik Franc Jernejc v Tomačevem vozil je včeraj popoludne s praznim senenim vozom po Marijinem trgu tako naglo in neprevidno, da je skoraj povozil pomožnega uradnika Florijana Rogeljns, stanujočega na Sv. Petra cesti št. 32.

Poneveril je delavec Karol Zidar nekemu I. Breščaku v Hrušici na Gorenjskem 40 kron 30 vin. in je pobegnil.

V Ameriko se je odpeljalo danes ponoči z južnega kolodvora 41 izseljencev.

Pa gotovo že ni! Znana Leonardo da Vincijsva podoba „zadnja večerja“ je v nevarnosti, da razpadne. Čujemo, da je laška vlada že stopila v dotiku z gospodom Magoličem, češ, da je on edini izmed živečih mojstrov, ki bi omenjeno podobo vsepršno restavrirati mogel. Magolič je ponudbo baje odklonil, ker je njegova umetniška sila za celih deset let vezana na ljubljanskega »Slovana«. Morda se Magolič vendar še premisli, a gotovo pa ni.

Najnovejše novice. Potopile sta se ladji »Alix« s petindvajset možmi in »Hans« z večimi posetniki v Severnem morju. — Zarli so v Parizu iz Ruskega kot anarhista iztiranega princa Navašića s soprogo. — Mrtvo moško truplo so našli v Tebenu pri Donavi. — Toča je šla v Poličanh pretelki teden in naredila mnogo škode. — Utoljilo vsled pisanosti Steinebuer v Kaprunu v neki mlaki. — Številno strajkujočih v Barceloni znaša 30.000. Mnogo jih je že policija zaprla. — Ubil se je v Celovcu delavec Ivan Merlitz. Padel je iz podstrešja v skedenj. — Nagla sôdba je proglašena nad okrajem Ludbreg na Hrvatskem. — Utreljil se je v Trentu Italian Abelara Posotti. — Živega so se žgali v Wilmingtonu nekoga zamorca, ki je umoril hčerko nekega duhovnika. Zgrabili so ga v jopi in ga vlekli na grozno morišče. — Tri mesece zapora je dobil v Königsbergu urednik Noske, ker je razrazil dvornega pridigarja Stöckerja.

Nemiri na Hrvatskem. Parlamentarni kuriozum.

Včerajšnja seja hrv. sabora, pri kateri opozicionalci niso bili navzoči, bila je pravi parlamentarni kuriozum! Predlogi indemnitetne osnove so madja-

ronski mameluki vsprejeli brez vsake debate. Predsednik je izjavil, da se bo o predlogu, ki se tiče odstranitve porotnega sodišča z ozirom na opravilni red, ki ukazuje, da mora predlog tri dni prej ležati, takoj začelo razpravljati. (Razume se, da se bo to vršilo brez opozicije.) Madjaronski referent dr. Šilovci je razlagal, da v Avstriji vlada porotna sodišča lahko čez eno leto suspendira, če ne sodijo objektivno. Izjavil je dalje, da nevarnost še težaj nastane, če so politične razmere v deželi zelo napete in zaključuje, da enake politične razmire v sedanjem času vladajo na Hrvatskem. Omenjeni predlog bodo seveda madjarski mameluki seveda takoj vsprejeli in enoglasno brez vsake debate. Seja se bo nato, če pol ure, ko bodo madjaroni zadostili „komedi“ uganjali, enostavno zaključila. Značilno je, da so bile galerije za občinstvo in klopi opozicionalcev popolnoma prazne, zadostna ilustracija famoznega parlamentarnega delovanja madjaronskih mamelukov.

Zagrebski župan Mošinsky obupan.

Najnovejši položaj na političnem obzorju Hrvatske najbolj vznemirja zagrebskega župana Mošinskega. On se je izrazil, da mu je zelo žal, da ostavlja grof Khuen Hrvatsko, a da upa, da bo Khuen uspel v svoji misiji in kot ministarski predsednik lahko še bolj vplival na razmere v Hrvatski. Nadalje vznemirja gospoda župana nastop opozicionalcev v občinskih sejih, osobito na stop skrajnega opozicionalca g. Gašparovića, ki se nikdar ne boji, županu v obraz očitati, če kaj protizakonite najde. Tako je bil ta ljut madjaroni prisilen priznati, da je madjarski napis na poslopu prometne uprave nezakonit. Razumeva se, da je protizakonit, značilno je vendar za sedanje razmere, da je celo Mošinsky to uvidel in obeta, da bo nasvetoval, da se ta napis odstrani. Mošinsky pred tremi meseci ni tako govoril, a sedaj, ko mu teče voda v grlo, naučila ga je pameti volja hrvatskega naroda. Velike sitnosti ima župan z mestno policijo, kajti vsak dan pride k njemu kak stražnik in naznani izstop iz službe, češ da ne more več ostati v tako naporni in slabu plačani službi. Kakor se opaža, tudi mestni aparat ne deluje več po volji Mošinskega in težko da se motimo, če trdim, da so tudi Mošinskemu dnevi šteti. Položaj je res neugoden za župana, a vrlo ugoden za meščane, ki opažajo, da se je začelo na obzorju hrvatskem jasnit in da se bliza boj za pravico vspešnemu koncu. Mošinsky je ogrski plemenitaš s pristavkom „mesta Zagreba“ zato bi mu bila ločitev od Zagreba zelo težka, kjer vživa toliko zaupanja med madjaroni, a dvakrat večje nezaupanje med hrvatskim mestom.

Po mestu se širijo vesti, da bo imenovan banom najimtimnejši prijatelj grofa Khuena in vnet zatiralec Hrvatske breznošči madjarski grof Stefan Erdödy iz Jaske, a podban da bo postal pokorni sluga Hedervaryjeve ere renegat Tomašič. Meščanstvo je vsak dan bolj vznemirjeno in težko čaka trenutka, ko se bo Hedervary odstranil. Opaža se tudi, da so začeli madjaroni z opozicionalci koketirati, a slednji se drže popolnoma rezervirano in se posvetujejo v svojem klubu o položaju in nadaljni taktiki napram novemu banu. Trdi se, da se bo boj za finančno samostalnost Hrvatske nadaljeval. — Aristokrati krogli menijo, da bo prišel Hedervary v Zagreb, a ne kot ban, ampak kot ogrski ministarski predsednik. Sklenili so ga kar najlepše pozdraviti a opozicionalci priredili mu bodo ovacijo z znano devizo: »Proč tiran Hedervary, ki v 20 letih nam vse pokvari!«

Nemiri v Karlovcu.

Karlovško meščanstvo je silno razburjeno, ker so bili opozicionalni poslanici izključeni iz sabora. Ko se je vračal v Karlovcu stanujoči opozicionalni poslanec dr. Božo Vinković, kateri je izključen na madjaronsko komando iz 15 saborskih sej iz Zagreba, pričakovalo ga je karlovsko meščanstvo ter mu priredilo burno ovacijo. Peveč so peli rodoljubne pesmi in on se je občinstvu toplo zahvalil in izjavil, da ga zelo veseli, da je z njegovim delovanjem zadovoljno in povdral, da bi moral vsak poslanec zastopati dogovorno z narodom njegove pravice. Pevec se je pridružil vse ostalo občinstvu, tudi krasni spol je bil v velikem številu zastopan, in napravilo je obhod po celem mestu povajajoč rodoljubne pesmi ter dalo svoji razburjenosti duška s klici »Proč tiran Hedervary!«

Ko se je nekajko zmračilo, pobili so demonstranti okna na hiši madjaronskega poslanca Dušana Sličeviča in so tudi poštno poslopu pomazali in poškodovali. Prišlo bi gotovo do sporada s policijo, da ni karlovški župan dr. Banjavčič sam opozicionalni nar. poslanec.

Iz Like nam poročajo: V mestu Gospicu vršile se bodo zadušnice za padlimi žrtvami. Oblasti se skrbno pravljajo za eventualni napad.

Revolucija v Zagorju.

V madjaronskih »Narodnih novin« od 24. t. m. čitamo proglaš konfiskacije »Poslanice hrv. narodu«, od opozicionalnih zastopnikov, ki je bila tiskana v Ljubljani. Varaždinsko drž. pravdinstvo jo je zaplenilo radi tega, ker se hoče baje s to poslanico zasejati med državljane različnega političnega prepričanja prepričati, kar tvori prestopki po § 302 k. z. Iz tega razloga se prepoveduje razširjevanje te poslanice, a zaplenjeni izvod se mora uničiti. Obsodba temelji na §§ 6., 8., 12.; t. p. in na §§ 32., 33. in 34. t. z. (Skoda da ni še kak § naveden!)

V Ljubljavo se vkljub prekemu sodu nemiri ponavljajo. Radi slabe eneržije v službi je bil včeraj ludbrežki kot predstojnik suspendiran. Ob enem je došel en bataljon in ena stotinja iz Zagreba, ker se je pokazalo, da tam nastanjeno vojaštvo ne zadostuje. Uradno se poroča, da je 16 madjarskih hiš do temelja demoliranih. Poroča se, da so seljaki žito dveh madjaronskih trgovcev s petrojem politi, tako da ga ne bodo mogli prodati. Izkazalo se je pa tudi, da kmetje niso niti najmanje stvarice seboj vzeljali. Uradno preiskava vodi drž. nadpravnik zagrebški, Vaneša. V Varaždin so odpeljali 23. t. m. nad 150 seljakov včeraj so jih dovedli zopet 27. ravno tja. Več jih niso mogli arretirati, ker v jetnišnicah in barakah ni več prostora in so še te na novo dovedene morali zapreti v vojaške zapore. V Varaždinu je ljudstvo silno razburjeno nad neobzirnostjo vel. župana, ki je vkljub svaril pošiljal vedno več vojaštva v omenjene kraje, sčasemur je ljudstvo le bolj razdražil. Uradno se potrjuje, da je bil pri prvem navalu v noči od 20. na 21. t. m. 6 kmetov težko ranjenih. Vsled tega so razdraženi kmetje udarili z novo silo na orožnike in jih pognali v beg. Pri drugem in tretjem spopadu bilo je 6 mrtvih. Ni se čuditi tedaj, da se ljudstvo z vso silo upira takem postopanju.

Madjarski kramar Khuen obupni ministarski predsednik.

Čudno politiko vganja ta Hedervary. On je baje že pred 14 dnevi za trdno vedel, da bo ogrski ministarski predsednik. Sedaj je vsem znano, da je grof Tisza bil v Zagrebu. Madjari so poslali slednjega tja, da ponudi banu stolec ministarskega predsednika. Jasno je, da bi se Khuen ne potrudil niti na Dunaj niti v Budimpešto, da ni bil svoje stvari gotov. Hrvatje se niso nadzeli takoj nagle metamorfoze v njegovem političnem delovanju, čeprav ga sicer pozna skozi in skozi. Čudno se pa zdi Hrvat, da se Banffy izdaja za sovražnika bana Khuena, ko je vendar dobro znano, da sta bila že 1. 1895 najintimnejša prijatelja in da je ravno Banffy, ki je bil cesar v Zagrebu in je bila madjarska zastava začrana, provročil velike demonstracije pred univerzo. Tudi vemo, da to intimno prijateljstvo še danes obstoji. Hrvate zelo veseli, da je bil Khuen pri cesarju v audijenci in da bo jutri naznani svoj kabinet ter bodoči sej opozicionalci koketirati, a slednji se drže popolnoma rezervirano in se posvetujejo v svojem klubu o položaju in nadaljnji taktiki napram novemu banu. Trdi se, da bo boj za finančno samostalnost Hrvatske nadaljeval.

Dogodki v Srbiji.

kralju bana Hedervaryja kot bo-
dočega ministrskega predsednika.
Budimpešta 25. junija. So-
cialisti so priredili sinoči pred
liberalnim klubom hrupne demon-
stracije zoper bana Hedervaryja
in zoper Kossuthovce, ki so se
tako hitro pobratili z banom.

Belograd 25 junija. Danes je
kralj prisegel v skupni seji senata
in skupščine.

Pariz 25. junija. Zbornica je
sprejela s 306 glasovi zakonski
načrt, ki prepoveduje vsakemu me-
niju ali nuni poučevanje v občini,
kjer je dosedaj poučeval ali v ka-
teri sosednji občini. Nadalje se je
sklenilo, da se vsaka kongregacija
razpusti, ki se je na kak način
potegovala za obnovitev razpuščenih
kongregacij.

Borzna poročila. Ljubljanska

Kreditna banka v Ljubljani.
Uradi kurzi dunaj, borze 25. junija 1903.

Naložbeni papirji.	Dena	Brga
4% / 0% majeva renta . . .	100 30	100 50
4% / 0% srebrna renta . . .	100 15	100 30
4% / 0% avstr. kronska renta . . .	100 60	100 80
4% / 0% zlata . . .	121	121 20
4% / 0% ogrska kronska . . .	99 40	99 60
4% / 0% zlata . . .	120 60	120 80
4% / 0% posojilo dežele Kranjske . . .	99 75	—
4% / 0% posojilo mesta Špišeta . . .	100	—
4% / 0% Zadra . . .	100	—
4% / 0% bos.-herc. žel. pos. 1902 . . .	101	102
4% / 0% češka dež. banka k. o. . .	99 50	99 90
4% / 0% ž. o. . .	99 80	99 80
4% / 0% zast. pis. gal. d. hip. b. . .	101	101 25
4% / 0% pešt. kom. k. o. z . .	106 40	107 40
4% / 0% pr. . .	101	102
4% / 0% zast. pis. innerst. hr. . .	100 50	101
4% / 0% ogr. centr. deželne braničnice . . .	100	100 70
4% / 0% zast. pis. ogr. hip. b. . .	100	—
4% / 0% obl. ogr. lokalne že- leznic d. dr. . .	100	101
4% / 0% češke ind. banke . . .	100	101
4% / 0% prior. Trst-Poreček. žel. . .	98 50	99 75
4% / 0% dolenskih želesnic . . .	99 50	99 75
3% / 0% " juž. žel. kup. 1/1, 1/1 . . .	307 75	309 75
4% / 0% av. pos. za žel. p. o. . .	100 50	101 50
Srečke.	165	175
Srečke od leta 1854 . . .	183	184 40
" " 1860/1 . . .	245	250
" " tizske . . .	155 75	157 75
" " tizm. kred. i. emisije . . .	276	280
" " II. ogrske hip. banke . . .	270	273
" " srbske 3 frs. 100— . . .	256	260
" " turške . . .	85	89
Basiliška srečke . . .	123	124
Kreditne . . .	1870	1970
Incomoske . . .	436	440
Krakovske . . .	84 25	88 25
Ljubljanske . . .	75	79
Avtstr. rud. križa . . .	70	73
Ogr. Rudolfove . . .	54 40	56 40
Rudolfove . . .	26 50	27 50
Salcburške . . .	68	71 50
Dunajske kom. . .	79	81 50
Delnice . . .	452	460
Južne želesnice . . .	83 25	84 25
Državne želesnice . . .	671 50	672 50
Avtro-ogrskie bančne del. . .	1627	1637
Avtstr. kreditne banke . . .	661 50	662 50
Drske . . .	729 50	730 50
Zivnostenske . . .	251	252
Premogokop v Mostu (Brux) . . .	651	652 50
Alpinski montan . . .	373 50	374 50
Praske želez. ind. dr. . .	1605	1621
Rima-Murányi . . .	466 50	467 50
Triboljeve prem. družbe . . .	375	379
Avtstr. orožne tovr. družbe . . .	355	356
Ceške sladkorne družbe . . .	152	156
Češke . . .	11 31	11 35
Češke . . .	19 05	19 08
20 franki . . .	23 47	23 54
20 marke . . .	23 90	23 98
Sovereigns . . .	117 37	117 55
Marke . . .	96 20	96 40
Laški bankovci . . .	253	253 75
Rubli . . .	5	5
Zitne cene v Budimpešti . . .	5	5
Termín . . .	5	5
5 vinarjev ceneje . . .	5	5

dne 25. junija 1903.
Termin.
5 vinarjev ceneje.

5 vinarjev ceneje.

Potrtim srcem naznanjam vsem
sorodnikom, znancem in prijateljem
žalostno vest, da je moja ljubljena
hič, gospodična

Pepi Zaplotnik

danes, dne 25. junija, ob 9/7. uri
zjutraj po daljši bolezni, previdena
s sv. zakramenti, v starosti 27 let,
mirno v Gospodino zaspala.

Pogreb drage ranjice bode v so-
boto, dne 27. t. m., ob 5. uri popo-
ludne iz hiše žalosti, Spodnja Šiška
št. 72, na pokopališče k sv. Krištofu.
Sv. masa zadušnica brala se bude
cerkvi sv. Jerneja v Spodnji Šiški
v pondeljek, dne 29. junija, ob
7. uri zjutraj.

Ljubljeno pokojnico priporočam
v molitve in blag spomin.

V Spodnji Šiški, 25. junija 1903.

Jerica Zaplotnik
(1666) mati.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 306,9. Srednji aranž. tisk 786,0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
24. 8. zv.	725 2	17,8	brezvetr. pol. oblač.	
25. 7. zj.	736 6	14,6	sl. jug	jasmc
2. pop.	735 5	24,0	sl. jjah.	del. oblač.

Srednja včerajšnja temperatura 17,4°,
normala: 18,7°. Mokrina v 24 urah: 0,0 mm.

Delovodja

za izdelovanje (1647-2)

zobotrebnikov

se iste. — Prosilci, ki so večji strojški
del imajo prednost. — Ponudbe pod „G
9052“ na Haenstein & Vogler, Dunaj —

Učenec

14 do 15 let star, krepak deček, iz
dobre rodbine, se sprejme v trgovino
z mešanim blagom (1664-1)

A. Pogačnik v Cerknici.

Lepo, skoro novo

damsko kolo

(1658-2) se po ceni proda.

Nova infanterijska vojašnica, častni-
ski paviljon, III. nadstr., vrata Št. 83.

Tri besede so?

Pijmo

Cvekov brinovc!

(1669-1)

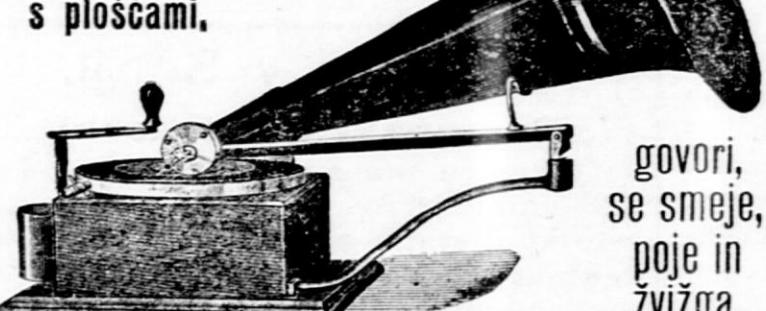
Ure na nihalo z godbo.

je zadnja novost v fabrikaciji ur. Te francoske miniaturne ure na nihalo so 69 cm. dolge, skrinjica popolnoma po narisu je iz naravnega orehovega lesa, fino polirana, z umetniško izrezljanim nastavkom in igrajo vsako uro najlepše koračnice in ples. Cena z zabojem in zavitem samo 8 gld. Ista uro brez glasbenega stroja, toda z bilom, ki bije vsako pol in celo uro, z zabojem in zavitem samo 6 gld., s stolpnim uram podobnim bitjem 6-50. Te ure na nihalo ne gredu samo točno na minutno, za kar se 3 leta pismeno jamči, temveč so tudi vsled svoje v istini prekrasne opreme jako lepa in elegantna hišna oprava. Budilnik s zvončkom in ponori se lesketajočim kazalnikom 1-90 gld. Budilnik z godbo, ki mesto zvonenja igra 6 gld. Niklasta remont. uro 3 gld. Pristna srebrna remont. uro z dvojnim pokrovom 5-50 gld. Posilja se samo proti poštnemu povzetju. Neugajajoče se vzame nazaj, denar se povrne, zato noben riziko. Veliki ilustrovani cenik ur, verižic in prstanov itd. gratis in franko. (1326-9)

JOSIP SPIERING, Dunaj, I, Postgasse 2/W.

Jako zabavni

koncertni aparati
s ploščami.

Aparat kakor kaže podoba stane 75 K.

Večji aparati, kakor tudi

automati za gostilničarje do 240 K. (732-38)

Prodaja tudi na obroke.

Velika Izbera

govori, se smeje, gramofonskih plošč.

Zamenjava starih plošč.

• Cenik zastonj. •

RUDOLF WEBER
urar v Ljubljani, Stari trg štev. 16.

Mannesmann-ove cevi

vseke vrste

kakor tudi celotne droge za električno
razsvetljavo in napeljevanje toka, dalje
strelovode, strebriče za kažipote i. t. d.
izdelujejo

Nemško-avstr. tovarna za Mannesmannove cevi
v Komotavi, na Českem. (437-20)

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.
Vsak član ima po preteklu petih let
pravico do dividende.

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banca v Pragi.
Reservni fondi: 25,000,000 K. Izplačane odškodnine in kapitalje: 75,000,000 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vsekoči slovensko-narodno upravo.
Generalni zastop v Ljubljani, česar pisarne so v lastnej bančnej hiši
v Gospodskih ulicah štev. 12.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, česar pisarne so v lastnej bančnej hiši
v Gospodskih ulicah štev. 12.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne
podpore v narodnoj in občnokoristne
namene.

Zavaruje poslopja in premičnine proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Škoda cenuje takoj in najkulantnejše.
Uživa najboljši sloves, koder posluje

Zavaruje poslopja in premičnine proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Škoda cenuje takoj in najkulantnejše.
Uživa najboljši sloves, koder posluje

Zavaruje poslopja in premičnine proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Škoda cenuje takoj in najkulantnejše.
Uživa najboljši sloves, koder posluje